

สถานการณ์ทางการเมืองและความมั่นคงในภูมิภาคเอเชีย - แปซิฟิก

1. ปัญหาขัดแย้งไทย - กัมพูชาด้านปราสาทพระวิหาร

ปัญหาขัดแย้งระหว่างไทยกับกัมพูชาด้านปราสาทพระวิหารยังไม่ได้ข้อยุติ เพราะทั้งสองฝ่ายยังไม่สามารถตกลงเรื่องเขตแดนกันได้ แต่ก็ยืนยันที่จะเจรจากันต่อไปโดยยังคงวางกำลังอยู่ในพื้นที่ ทำให้โอกาสที่จะเกิดการกระทบกระทั่งยังมีอยู่ แม้จะมีความพยายามลดความตึงเครียดและหลีกเลี่ยงการปะทะ

กรณีพิพาทเรื่องปราสาทพระวิหารนับว่ามีผลกระทบต่อทั้งไทยและกัมพูชา โดยที่ผ่านมากัมพูชาคาดหวังที่จะให้ปราสาทพระวิหารเป็นมรดกโลกโดยเร็ว ขณะที่ไทยต้องดำเนินการอย่างระมัดระวังทั้งในเรื่องของการรักษาอธิปไตยและการทำตามกรอบกฎหมายรัฐธรรมนูญ

สถานการณ์เคยตึงเครียดสูงสุดเมื่อเกิดการปะทะ 2 ครั้งเมื่อ 3 และ 15 ต.ค.51 หลังจากนั้นก็ผ่อนคลายลงและทรงตัวมาจนปัจจุบัน โดยทั้งสองฝ่ายเห็นพ้องที่จะไม่ให้เกิดการปะทะครั้งใหม่ (ไม่มีเจตนารบกัน) และต้องการแก้ไขปัญหาด้วยการเจรจา จุดสำคัญของปัญหาจึงเปลี่ยนจากความเสี่ยงที่จะเกิดการปะทะครั้งใหม่กลับมาเป็นการต่อสู้ทางการทูต อย่างไรก็ตามความพยายามของทั้ง 2 ฝ่ายเพื่อสร้างความได้เปรียบในการอ้างสิทธิ์เหนือพื้นที่พิพาท ทำให้ยังคงมีปัจจัยเสี่ยงที่จะทำให้เกิดการปะทะครั้งใหม่

2. ปัญหาขัดแย้งพม่า - บังกลาเทศด้านเขตแดนทางทะเลในอ่าวเบงกอล

ความขัดแย้งเขตแดนทางทะเลระหว่างพม่า - บังกลาเทศ เริ่มรุนแรงมากขึ้นเมื่อต้น พ.ย. 51 หลังจากบังกลาเทศส่งเรือรบ 4 ลำ เข้าไปยังอ่าวเบงกอลบริเวณด้าน ดต. ห่างจากเกาะเซนดมาร์ตินของบังกลาเทศประมาณ 50 กม. เนื่องจากไม่พอใจอย่างยิ่งที่พม่านำบริษัทต่างชาติและเรือรบเข้าไปดำเนินการขุดเจาะเพื่อทดสอบหาก๊าซธรรมชาติในพื้นที่ดังกล่าว ซึ่งบังกลาเทศอ้างว่าเป็นเขตของตน ขณะที่พม่าก็ยืนยันกรรมสิทธิ์เหนือพื้นที่นี้เช่นกัน ทั้งนี้ หลังจากเกิดเหตุขัดแย้ง ทั้งสองประเทศได้จัดประชุมเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวมาแล้ว 2 ครั้ง เมื่อ 5 พ.ย.51 และ 16 - 17 พ.ย.51 แต่ล้มเหลว ซึ่งส่งผลให้เกิดความตึงเครียดบริเวณชายแดนทั้งสองประเทศ เนื่องจากแต่ละฝ่ายต่างเสริมกำลังเข้ามาในพื้นที่ชายแดน ขณะเดียวกันบังกลาเทศได้หยิบยกความขัดแย้งในครั้งนี้นี้นหาหรือกับจีน เพื่อให้เข้ามาช่วยไกล่เกลี่ยปัญหา เพราะจีนเป็นมิตรประเทศของทั้งพม่าและบังกลาเทศ รวมทั้งมีบทบาทและอิทธิพล

มากที่สุดในปีปัจจุบัน ส่วนพม่าเองก็ยืนยันว่าพื้นที่ดังกล่าวเป็นของตนและจะไม่ยอมล้มเลิกแผนการพัฒนาพลังงานในพื้นที่ขัดแย้ง

อย่างไรก็ดี พม่าได้ถอนเรือรบและเรือขุดเจาะพร้อมทั้งอุปกรณ์และเครื่องมือต่างๆ ของบริษัท Daewoo ของเกาหลีใต้ ออกจากแปลง AD-7 เมื่อ 8 พ.ย.51 แต่อ้างว่า ไม่ใช่การดำเนินการตามคำร้องขอของบังกลาเทศ แต่เป็นเพราะบริษัท Daewoo ได้ย้ายอุปกรณ์ไปสำรวจต่อที่แปลง A-3 ที่อยู่ในอ่าวเบงกอลเช่นกัน ทั้งนี้ รัฐบาลพม้าย้ำว่า จะดำเนินการตามแผนงานที่ได้ตกลงกันไว้กับบริษัท Daewoo ต่อไป

ในฐานะสมาชิกสหประชาชาติ พม่าจะต้องกำหนดเขตแดนทางทะเลให้แล้วเสร็จภายในกลางปี 2552 และบังกลาเทศต้องแล้วเสร็จภายในปี 2554 ก่อนหน้านี้ พม่าได้ลงนามข้อตกลงว่าด้วยการกำหนดเขตแดนทางทะเลกับไทยเมื่อปี 2523 และกับอินเดียเมื่อปี 2530 แต่พม่ายังไม่ได้ทำข้อตกลงในลักษณะดังกล่าวกับบังกลาเทศ (อยู่ในชั้นเจรจาแต่ไม่มีความคืบหน้า) อย่างไรก็ดี การที่บังกลาเทศพยายามเผยแพร่ปัญหานี้ผ่านสื่อมวลชนต่างชาติ และพยายามชักนำประเทศที่สามให้เข้ามายุ่งเกี่ยว จะยิ่งทำให้การแก้ไขปัญหาและการเจรจากำหนดเขตแดนทางทะเลของทั้งสองประเทศกระทำได้ยากลำบากมากขึ้น เนื่องจากผู้นำพม่านิยมใช้แนวทางแก้ไขปัญหาคัดแย้งแบบ quiet diplomacy ในลักษณะทวิภาคี ไม่ให้มีบุคคลที่ 3 เข้ามายุ่งเกี่ยว ทั้งนี้ แนวโน้มปัญหาขัดแย้งดินแดนทางทะเลระหว่างสองประเทศน่าจะยืดเยื้อ เนื่องจากเป็นความขัดแย้งที่เกี่ยวข้องถึงเกียรติภูมิและศักดิ์ศรีของประเทศ รวมทั้งผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและความมั่นคงของชาติ อย่างไรก็ดี ทั้งสองฝ่ายไม่ต้องการแก้ไขปัญหาดด้วยความรุนแรงและยังคงมุ่งมั่นที่จะใช้แนวทางสันติวิธีและการประชุมเจรจาเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวต่อไป โดยจะจัดการประชุมครั้งต่อไปใน ม.ค.52 ที่พม่า

3. ปัญหาความมั่นคงในศรีลังกา

ปัญหาความมั่นคงในศรีลังกามีสาเหตุมาจากความขัดแย้งทางด้านเชื้อชาติระหว่างรัฐบาลศรีลังกาซึ่งส่วนใหญ่เป็นชาวสิงหล กับกลุ่มแบ่งแยกดินแดนพยัคฆ์ทมิฬอีลัม (Liberation Tigers of Tamil Eelam - LTTE) ซึ่งเป็นชาวทมิฬ โดย LTTE มีอุดมการณ์ในการแบ่งแยกดินแดนต้องการการปกครองตนเอง และเรียกร้องการยอมรับจากชาวสิงหล ด้วยการใช่วิธีการรุนแรงจนกลายเป็นสงครามระหว่างเชื้อชาติ ปัจจุบัน กองทัพศรีลังกาเป็นฝ่ายได้เปรียบในการสู้รบเพื่อยึดคืนพื้นที่อิทธิพลของ LTTE ในภาคเหนือกลับคืน หลังจากกองทัพสามารถยึดพื้นที่ในภาคต่อของประเทศได้ตั้งแต่ ก.ค.51 และพยายามเร่งปราบปราม LTTE ให้ได้ชัยชนะภายในปลายปี 2551

ทั้งนี้กองทัพศรีลังกาสามารถสกัดกั้นเส้นทางขนส่งอาวุธทางทะเล ยึดฐานที่มั่นสำคัญของ LTTE ในภาค ดต. และที่สำคัญสามารถโอบล้อมและเตรียมเข้ายึดเมืองกิลินอจจิ ซึ่ง LTTE สถาปนาเป็นเมืองหลวงด้านการบริหาร หนึ่ง การสู้รบระหว่างรัฐบาลและ LTTE ดำเนินมานานกว่า 30 ปี (เริ่มในปี 2519) สร้างความสูญเสียมากมายโดยเฉพาะมีผู้เสียชีวิตแล้วกว่า 70,000 คน

ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับไทย รัฐบาลศรีลังกามีความสัมพันธ์ที่ดีกับไทยมายาวนาน LTTE เข้ามาเคลื่อนไหวในไทยตั้งแต่ปลายทศวรรษที่ 2530 โดย จนท.การทำเรือปีนัง มาเลเซีย จับกุมเรือสินค้า Sunbird ซึ่งเป็นเรือพาณิชย์ของ LTTE พร้อมอาวุธ อุปกรณ์สื่อสาร และอุปกรณ์ดำน้ำ กับทั้งตรวจพบว่าเรือดังกล่าวจอดที่ท่าเรือภูเก็ตเป็นประจำ นอกจากนี้ ยังมีการตรวจพบเรือใต้ผิวน้ำ (semi-submarine) ที่ยังต่อไม่เสร็จ 1 ลำ ที่จอดเรือที่ จ.ภูเก็ต ของชาวทมิฬที่ถือหนังสือเดินทางนอร์เวย์ ไทยยังถูกรัฐบาลศรีลังกากล่าวหาว่า LTTE ใช้พื้นที่ไทยเป็นที่จัดหาอาวุธ โดยในช่วงปี 2541 มีการจับกุมชาวทมิฬศรีลังกาที่เข้ามาจัดหาอาวุธขนาดเล็กในไทย แต่ไทยยืนยันนโยบายไม่ยอมให้มีการเคลื่อนไหวเพื่อต่อต้านประเทศที่สาม ขณะเดียวกัน ไทยยังติดตามความเคลื่อนไหวของนาย Kumaran Pathamanathan : KP ซึ่งเป็นหัวหน้ากลุ่มจัดหาอาวุธของ LTTE ที่เดินทางเข้า-ออกไทยอยู่เป็นประจำด้วยเอกสารเดินทางปลอม

4. การเจรจาติปัญหานิวเคลียร์ในเกาหลีเหนือ

การเจรจา 6 ฝ่ายเพื่อยุติโครงการนิวเคลียร์ของเกาหลีเหนือ ซึ่งจัดขึ้นครั้งล่าสุดที่จีน ระหว่าง 8-11 ธ.ค.51 ไม่บรรลุความตกลงใด ๆ แม้จะมีการประชุมทวิภาคีระหว่างสหรัฐฯ และเกาหลีเหนือที่สิงคโปร์เมื่อ 4 - 5 ธ.ค.51 เพื่อโน้มน้าวให้เกาหลีเหนือยินยอมให้ จนท.ระหว่างประเทศเข้าไปเก็บและนำตัวอย่างชิ้นส่วนทางนิวเคลียร์ออกไปตรวจพิสูจน์ก็ตาม คาดว่า การปฏิเสธของเกาหลีเหนือเป็นไปเพื่อถ่วงเวลาการเจรจาออกไปและต้องการเจรจาโดยตรงกับประธานาธิบดีบารัค โอบามา ที่จะเข้ารับตำแหน่งใน 20 ม.ค.52

ก่อนหน้านี้ เกาหลีเหนือยินยอมให้สหรัฐฯและ จนท.ทบวงพลังงานปรมาณูระหว่างประเทศเข้าตรวจสอบโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ที่ยองเปียง และเกาหลีเหนือเริ่มดำเนินกระบวนการทำให้โรงไฟฟ้างดังกล่าวไม่สามารถใช้การได้อีกครั้ง แลกเปลี่ยนกับการที่สหรัฐฯยอมถอนชื่อเกาหลีเหนือออกจากบัญชีรายชื่อประเทศที่สนับสนุนการก่อการร้ายเมื่อ 11 ต.ค.51 แต่สาเหตุที่เกาหลีเหนือไม่ลงนามร่างข้อตกลงในการเจรจาครั้งล่าสุด น่าจะเป็นเพราะต้องการเจรจาโดยตรงกับรัฐบาลประธานาธิบดีบารัค โอบามา เห็นได้จากนายคริสโตเฟอร์ ฮิล ผช.รมว.กต.สหรัฐฯเปิดเผยหลัง

เสร็จสิ้นการเจรจา 6 ฝ่ายว่าเกาหลีเหนือพร้อมลงนามในข้อตกลงแต่ไม่ใช่ในตอนนี ขณะที่ยัง
รัสเซีย และเกาหลีใต้ยังคงจะจัดส่งความช่วยเหลือด้านเศรษฐกิจและเชื้อเพลิงให้เกาหลีเหนือตาม
ข้อตกลงการเจรจา 6 ฝ่าย ส่วนสหรัฐจะระงับความช่วยเหลือหากเกาหลีเหนือไม่ยอมผ่อนปรน
ท่าที ส่วนญี่ปุ่นไม่ให้ความช่วยเหลือดังกล่าวตั้งแต่ต้น

สำหรับแนวโน้มนการเจรจา 6 ฝ่ายเพื่อยุติโครงการนิวเคลียร์เกาหลีเหนือยังมีความ
ไม่แน่นอน โดยขึ้นอยู่กับท่าทีและความไว้วางใจระหว่างสหรัฐกับเกาหลีเหนือเป็นสำคัญ อย่างไรก็ตาม
ก็ดี นโยบายของประธานาธิบดีโอบามาซึ่งเน้นการใช้มาตรการทางการทูตในการเจรจาแก้ไข
ปัญหานิวเคลียร์เกาหลีเหนือทั้งระดับทวิภาคและพหุภาคีควบคู่กันไป และเป็นไปในทิศทาง
เดียวกับรัฐบาลประธานาธิบดีจอร์จ บุช คาดว่าน่าจะทำให้การเจรจาคืบหน้าอย่างรวดเร็ว แต่ที่
ยังเป็นที่ยังกังวลคือการที่เกาหลีเหนืออาจจะยังคงใช้เทคนิคการเจรจาเพื่อถ่วงเวลาการปฏิบัติตาม
ข้อตกลง และไม่ต้องการยุติโครงการนิวเคลียร์อย่างแท้จริง เพื่อใช้ประเด็นดังกล่าวเป็น
หลักประกันความมั่นคงและเครื่องมือต่อรองผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ อาจส่งผลให้การเจรจามี
ความยุ่งยาก ซับซ้อน และไม่คืบหน้าเช่นที่ผ่านมา

สำหรับกลยุทธ์การเจรจาต่อรองและท่าทีตอบโต้ของเกาหลีเหนือจะขึ้นอยู่กับปัจจัย
และตัวแปรตามสถานการณ์โดยรอบ เช่น สถานการณ์ความมั่นคงภายในประเทศ เช่น การล้มป่วย
ของนายคิมจองอิล ผู้นำสูงสุด การแย่งชิงอำนาจภายใน ปัญหาเศรษฐกิจ ภัยธรรมชาติ ประเด็น
ความขัดแย้งและความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน และแรงกดดันของสหรัฐ

5. ปัญหาสันติภาพในตะวันออกกลาง

กระบวนการสันติภาพอิสราเอล-ปาเลสไตน์ยังไม่มีวี่แวงของความคืบหน้า แม้ล่าสุดคณะมนตรี
ความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ (UNSC) ออกข้อมติ 1850 เมื่อ 16 ธ.ค.51 ซึ่งนับเป็นข้อมติของ
UNSC ต่อกระบวนการสันติภาพ ตอ.กลางฉบับแรกในห้วง 5 ปีที่ผ่านมา ภายใต้การสนับสนุนของ
รัสเซียและสหรัฐ โดยยืนยันที่จะสนับสนุนการแก้ไขปัญหสันติภาพ ตอ.กลางด้วยการสถาปนา
รัฐปาเลสไตน์ขึ้นเคียงข้างอิสราเอลโดยสันติวิธี ตลอดจนสานต่อการฟื้นฟูการเจรจาสันติภาพภายใต้
การนำของประธานาธิบดีจอร์จ บุช ของสหรัฐที่แอนนาโพลิส เมื่อ พ.ย.50

ทั้งนี้ การประชุมเจรจาสันติภาพอิสราเอล - ปาเลสไตน์ที่แอนนาโพลิส มีเป้าหมาย
จะบรรลุข้อตกลงสันติภาพภายในสิ้นปี 2551 แต่การเจรจาสันติภาพได้หยุดชะงักลง เนื่องจาก

สถานการณ์ความไร้เสถียรภาพทางการเมืองภายในอิสราเอล และการปะทะกันอย่าง ต่อเนื่อง ระหว่างอิสราเอลกับกลุ่มฮามาสในฉนวนกาซา รวมทั้งมีประเด็นที่ไม่สามารถตกลงกันได้ ได้แก่ ปัญหาสิทธิการคืนสู่ถิ่นฐานเดิมของผู้ลี้ภัยชาวปาเลสไตน์ ปัญหาเขตแดน และปัญหาเยรูซาเล็ม ขณะที่กลุ่มประเทศอาหรับก็เกรงว่าการเจรจาสันติภาพอาจถูกกละเลย หากนาย เบนจามีน เนทันยาฮู หน.พรรคลิคุด (พรรคฝ่ายค้าน) ของอิสราเอลซึ่งมีแนวคิดขวาจัดชนะการเลือกตั้งเป็น นรม.ใน 10 ก.พ.52

ชาอูดีอาระเบียประสบความสำเร็จในการปรับเปลี่ยนแนวคิดกลุ่มมุสลิมหัวรุนแรง

ชาอูดีอาระเบียประสบความสำเร็จในการปรับเปลี่ยนแนวคิดเยาวชนที่เข้าร่วมกับกลุ่มมุสลิมหัวรุนแรง หลังดำเนินโครงการป้องกัน ปรับเปลี่ยนแนวคิด และควบคุมดูแลหลังผู้ที่ถูกจับกุมได้รับการปล่อยตัว (Prevention, Rehabilitation, and Aftercare-PRAC) มาเป็นเวลา 4 ปี โดยมีแนวทางที่สำคัญ ดังนี้ 1) การป้องกัน ให้ความรู้และเผยแพร่หลักศาสนาที่ถูกต้องรวมถึงอันตรายของกลุ่มมุสลิมหัวรุนแรงแก่เยาวชนในสถานศึกษา 2) การปรับเปลี่ยนแนวคิด การซักถาม การเสวนาและให้คำปรึกษาทางด้านศาสนาอย่างลึกซึ้งโดยนักการศาสนากระดับสูงแก่นักโทษ รวมทั้งการประเมินทางด้านจิตวิทยา และ 3) การดูแลและควบคุมหลังการปล่อยตัว รัฐบาลจะให้ความช่วยเหลือเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายเบื้องต้น รวมทั้งจัดหาอาชีพ โดยยังต้องมารายงานตัวและเข้าพบที่ปรึกษาเป็นครั้งคราว ปัจจุบัน มีหลายประเทศได้นำรูปแบบโครงการของชาอูดีอาระเบียไปปรับใช้กับประเทศตน เช่น แอลจีเรีย อียิปต์ จอร์แดน เยเมน สิงคโปร์ อินโดนีเซีย และมาเลเซีย ขณะที่สหรัฐฯได้นำไปปรับใช้ในอิรัก

รัฐบาลชาอูดีอาระเบียริเริ่มโครงการ PRAC ด้วยการร่วมมือและทำงานเป็นเครือข่ายระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น มท. ศธ. วธ. รง. และกระทรวงกิจการอิสลาม ด้วยการใช้มาตรการทางสังคมเพื่อป้องกันการปลูกฝังแนวคิดรุนแรงในกลุ่มเยาวชน โดยมีการดำเนินการหลักคือ 1) การประชาสัมพันธ์ ผ่านสิ่งตีพิมพ์และจัดทำป้ายขนาดใหญ่ติดตามท้องถนนและชุมชน มีรูปและข้อความที่แสดงถึงความร้ายแรงของการก่อการร้าย 2) การจัดกิจกรรมการสนับสนุนด้านกีฬา เช่น การแข่งรถ การแข่งอูฐ และจัดค่ายฤดูร้อน เพื่อให้เยาวชนไม่มีเวลาว่าง เนื่องจากพบว่าเยาวชนส่วนใหญ่ เฉพาะอย่างยิ่งเยาวชนที่มีปัญหาทางสังคมจะถูกเกณฑ์เข้าร่วมกับกลุ่มมุสลิมหัวรุนแรงในช่วงที่มีเวลาว่างหลังโรงเรียนเลิกหรือช่วงปิดภาคเรียน และ 3) การเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับหลักศาสนาอิสลามที่ ถูกต้องในสถานศึกษา และการจัดแข่งขันการเขียนเรียงความเกี่ยวกับผลกระทบจากการก่อการร้าย รวมทั้งวางมาตรการตรวจสอบครูสอนศาสนาที่เปียงเบนด้วยการเฝ้าติดตามและสังเกตในช่วงเวลาสอน

สำหรับการปรับเปลี่ยนแนวคิดกลุ่มมุสลิมหัวรุนแรงที่ถูกควบคุมตัว รัฐบาลซาอุดีอาระเบียได้จัดตั้งโครงการให้คำปรึกษา ในเบื้องต้น จนท.ด้านความมั่นคงจะซักถามนักโทษ จากนั้นจะให้นักการศาสนาระดับสูงที่ผ่านการคัดเลือกจาก มท.รับฟังนักโทษและเสวนาเกี่ยวกับหลักศาสนาอิสลามที่ถูกต้อง พร้อมกับการจัดชั้นเรียนประมาณ 20 คน เพื่อถกแถลงเกี่ยวกับแนวคิดดักฟิร (takfir/การตัดสินว่ามุสลิมเป็นคนนอกศาสนา) ความจงรักภักดี หลักการปฏิฮาด และการเคารพตนเองเป็นเวลา 2 เดือน เพื่อให้ผู้ที่ถูกจับกุมละทิ้งแนวคิดอิสลามแนวทางรุนแรง พร้อมกับมีการประเมินปัญหาทางจิตและสถานะทางสังคมโดยนักจิตวิทยา ในระหว่างนั้นจะแจ้งให้ครอบครัวผู้ที่ถูกจับกุมทราบเกี่ยวกับสภาพความเป็นอยู่และขั้นตอนต่าง ๆ ที่ทางการซาอุดีอาระเบียได้ปฏิบัติต่อผู้ถูกจับกุมอย่างต่อเนื่อง เพื่อหลีกเลี่ยงการต่อต้านและเข้าใจผิดจากครอบครัวหรือคนในชุมชน กับทั้งจะมีคณะกรรมการความมั่นคงประเมินความเสี่ยงทางด้านความมั่นคงของผู้ถูกจับกุม พร้อมกับให้คำแนะนำการดำเนินชีวิตในสังคมภายหลังได้รับการปล่อยตัว และคอยตรวจตราพฤติกรรมทั้งทางลับและเปิดเผย

ภายหลังจบหลักสูตรจะมีการทดสอบ ผู้ที่ผ่านการทดสอบจะได้เข้าไปอยู่ในศูนย์ดูแลการฟื้นฟู (Care Rehabilitation Center) เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนกลับไปใช้ชีวิตในสังคม ภายในศูนย์ประกอบไปด้วยสิ่งอำนวยความสะดวกและกิจกรรมต่าง ๆ ให้เข้าร่วม ทั้งทางด้านกีฬาและศิลปะ นอกจากนี้ครอบครัวผู้ถูกจับกุมสามารถเข้าเยี่ยม และอนุญาตให้ใช้โทรศัพท์ โดยหน่วยรักษาความปลอดภัยจะแต่งกายด้วยชุดพลเรือน และเมื่อได้รับการปล่อยตัว รัฐบาลซาอุดีอาระเบียจะให้ค่าครองชีพ พร้อมกับจัดหาอาชีพ รถยนต์ และที่พัก รวมทั้งสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการแต่งงาน เพราะการแต่งงานจะทำให้บุคคลเหล่านี้รู้สึกว่ามีชีวิตดีขึ้น โดยผู้ที่ได้รับการปล่อยตัวต้องมาพบ จนท.เป็นครั้งคราว และยังคงต้องเข้าพบนักการศาสนาประจำตัวอย่างต่อเนื่อง

จนถึงปัจจุบัน มีนักโทษเข้าร่วมโครงการนี้ประมาณ 3,000 คน ส่วนใหญ่เป็นเยาวชนอายุระหว่าง 20-30 ปี มาจากครอบครัวขนาดใหญ่ระดับกลางและระดับล่าง ผู้ปกครองมีการศึกษาน้อย และมักได้รับแนวคิดรุนแรงผ่านทางหนังสือ เทป วีดิทัศน์ และอินเทอร์เน็ต อีกทั้งพบว่าเยาวชน 1 ใน 3 เคยร่วมรบกับกลุ่มมุสลิมหัวรุนแรงในอัฟกานิสถาน โซมาเลีย เซเชเนีย และอิรัก โดยส่วนหนึ่งเคยมีประวัติอาชญากรรม เฉพาะอย่างยิ่งในข้อหาฆ่าเสพติด และมีความรู้เกี่ยวกับหลักศาสนาอิสลามน้อยและไม่ครบถ้วน ทั้งนี้ หลังจบหลักสูตรมีนักโทษที่ละทิ้งความเชื่อเดิมและได้รับการปล่อยตัวประมาณ 1,400 คน โดยมีเพียง 35 คนที่ถูกจับกุมอีกครั้ง ซึ่งนับว่าโครงการดังกล่าวประสบความสำเร็จถึงร้อยละ 80-90 อย่างไรก็ตาม รัฐบาลซาอุดีอาระเบีย ย้ำว่าไม่ใช่ทุกคนที่เข้าร่วมโครงการดังกล่าวจะได้รับการปล่อยตัว โครงการดังกล่าวต้องอาศัยหลายปัจจัย ไม่ว่าจะเป็น

การมี ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ถูกจับกุมกับนักการศาสนา การเยียวยาและพัฒนาสัมพันธ์กับครอบครัวของผู้ถูกจับกุม รวมทั้งการขยายเครือข่ายทางสังคม

6. ปัญหาการก่อการร้ายในภูมิภาค และในไทย

พื้นที่ที่มีเหตุก่อการร้ายมากและรุนแรง ได้แก่ ภูมิภาคเอเชียใต้ โดยเฉพาะในปากีสถานซึ่งส่วนมากเป็นเหตุระเบิดพลีชีพ ที่สำคัญของปี 2551 คือ ระเบิดหน้าโรงแรม Marriott เมื่อ 20 ก.ย.51 และที่อินเดีย ซึ่งเป็นเหตุระเบิดต่อเนื่องหลายจุดในเวลาไล่เลี่ยกันที่บังกอลอร์, อาห์เมดาบัด, เดลี (25, 26 ก.ค. และ 13 ก.ย.51) ที่สำคัญที่สุดของปี คือ เหตุโจมตีที่มุมไบ เมื่อ 26-29 พ.ย.51 ซึ่งมีผู้เสียชีวิต 179 คน บาดเจ็บ 296 คน ตลอดจนที่อัฟกานิสถานที่กลุ่มตอลิบันพยายามลอบสังหารประธานาธิบดี Hamid Karzai (27 เม.ย.51) และเหตุระเบิดพลีชีพนอก สอท. อินเดีย/คาบูล (7 ก.ค.51)

สถานการณ์ส่วนใหญ่ ส่วนมากเป็นเหตุการณ์ที่เชื่อมโยงถึงกลุ่มมุสลิมแนวทางรุนแรงหลายกลุ่ม ซึ่งได้รับอิทธิพลทางความคิดจากกลุ่มอัล-กออิดะห์ และกลุ่มตอลิบัน ที่พยายามรักษาสถานภาพเดิม และพยายามฟื้นฟูขีดความสามารถ โดยแทรกซึมใช้พื้นที่ชนเผ่าตามแนวพรมแดนกับอัฟกานิสถานเป็นฐานเคลื่อนไหว เนื่องจากทางการปากีสถานไม่สามารถควบคุมได้ทั่วถึง ทั้งนี้ พื้นที่ดังกล่าวมีแนวโน้มเป็นเขตปลอดภัย (Safe haven) ของกลุ่มติดอาวุธต่อไปอย่างน้อย 3 ปี จากการที่รัฐบาลปากีสถานพยายามลดความขัดแย้งด้วยการเจรจากับผู้นำชนเผ่า ตลอดจนการแสวงหาเส้นทางความเป็นไปได้ที่จะเจรจากับกลุ่มตอลิบัน

ในแง่ภูมิรัฐศาสตร์นั้นพบว่า การเคลื่อนไหวของกลุ่มอัล-กออิดะห์จำกัดอยู่ในอิรัก, อัฟกานิสถาน, ซาอุดีอาระเบีย และโซมาเลีย แต่กลุ่มอัล-กออิดะห์ในมิติของอุดมการณ์ยังคงมีอิทธิพลผ่านกลุ่มมุสลิมติดอาวุธที่เป็นพันธมิตร หรือเครือข่ายในพื้นที่ต่าง ๆ อาทิ ปากีสถาน ซาอุดีอาระเบีย เยเมน เฉพาะอย่างยิ่ง ในแอลจีเรียที่กลุ่มสามารถจัดตั้งสาขาล่าสุดมาตั้งแต่ต้นปี 2550 ได้แก่ Al Qaida of the Islamic Maghreb (AQIM) ที่เดิมเป็นกลุ่มก่อการร้ายในแอลจีเรีย ทำให้กลุ่มอัล-กออิดะห์มีศูนย์กลาง (Hub) ทั้งในภูมิภาคเอเชียใต้ ตะวันออกกลาง และแอฟริกา โดยเฉพาะแอฟริกาซึ่งเป็นเส้นทางเชื่อมต่อไปยุโรปที่พบว่ามีการหลายเครือข่ายก่อการร้ายมุสลิมทั้งในสเปน (ม.ค.51) และตุรกี (มี.ค. และ เม.ย.51)

การที่กลุ่มอัล-กออิดะห์ยังคงเผยแพร่ถ้อยแถลงของอูซามะห์ บิน ลาดิน และอัยมาน อัล-ชาวาฮีรี (แกนนำอันดับ 2) ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตอย่างต่อเนื่อง น่าจะมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อใช้เป็นช่องทางในการติดต่อระหว่างสาขาในภูมิภาคต่างๆ รวมทั้งใช้เป็นเครื่องมือปลุกเร้า กระแสอิสลามนิยม การใช้ประเด็นความขัดแย้งระหว่างอิสราเอลและปาเลสไตน์ ซึ่งนำไปสู่การโจมตีอิสราเอลในทุกพื้นที่ อีกทั้งยังคงย้ำว่าอิรักคือสมรภูมิที่สำคัญของการทำญihad การเน้นย้ำถึงการต่อสู้ตามแนวทางของอัลเลาะห์ และการขยายเป้าหมายการโจมตีในอนาคต อาทิ การที่อัล-ชาวาฮีรีระบุว่าองค์การสหประชาชาติเป็นศัตรูของอิสลาม รวมถึงการพาดพิงว่าญี่ปุ่นเป็นเป้าหมาย เป็นต้น

กล่าวได้ว่าชาติตะวันตกยังคงเป็นกลุ่มประเทศที่มีความเสี่ยงสูงจากการโจมตีของกลุ่มก่อการร้ายนิยมอิสลาม ศัตรูถาวรของกลุ่มอัล-กออิดะห์และเครือข่ายยังคงเป็นอิสราเอลและสหรัฐ รวมถึงชาติตะวันตก ทั้งนี้ เป็นไปตามที่บิน ลาดิน ระบุในพัตวาปี 2541 ว่า เป็นหน้าที่ของมุสลิมที่จะสังหารชาวยิวและชาวตะวันตก (Crusaders) ทั้งนี้ เหตุระเบิดพลีชีพนอก สอท. เดนมาร์ก/อิสลามาบัต ปากีสถาน (2 มิ.ย.51) เป็นสิ่งสะท้อนว่า ถ้อยแถลงของแกนนำกลุ่มอัล-กออิดะห์มีผลต่อการตัดสินใจก่อเหตุโจมตีเป้าหมายชาติตะวันตกที่เห็นว่าเป็นศัตรูของอิสลาม ขณะที่ เหตุโจมตีล่าสุดที่มูมไบ ก็ยังสะท้อนการเลือกเป้าหมายที่เป็นชาติตะวันตกโดยเฉพาะ สหรัฐ และอิสราเอล

ด้านสถานการณ์การก่อการร้ายในภูมิภาคเอเชีย ตอ.ต. ปัจจุบันกลุ่ม Al-Jemaah Al-Islamiyah (JI) มีขีดความสามารถลดลงอย่างเด่นชัด และไม่ปรากฏความเคลื่อนไหวว่ามีการเตรียมก่อเหตุโจมตีครั้งใหญ่คล้ายกับเหตุระเบิดบาห์ลีครั้งที่ 1 ปี 2545 อีก อย่างไรก็ตาม การจับกุมผู้ต้องสงสัยมีความเกี่ยวข้องกับสมาชิกกลุ่ม JI 9 คน ที่ปาเลมบัง จ.สุมาตราได้ใน อินโดนีเซีย พร้อมยึดระเบิดแสวงเครื่อง อาวุธปืน และสารประกอบในการผลิตระเบิด เมื่อ 1 ก.ค.51 และการจับกุมล่าสุดเมื่อ ต.ค.51 เป็นสิ่งบ่งชี้ว่ากลุ่ม JI มิได้เลิกความตั้งใจที่จะก่อเหตุโจมตี แต่ก็อาจเป็นการโจมตีขนาดเล็กต่อเป้าหมายที่มองเห็นว่ามีวิถีที่ขัดกับอิสลามตามแนวทางของกลุ่ม JI

นอกจากนี้ ยังพบความเคลื่อนไหวของกระแสการบ่มเพาะแนวคิดรุนแรงด้วยตนเอง (Self-radicalization) จากกรณีที่ทางการสิงคโปร์ควบคุมตัวผู้ต้องสงสัยฝักใฝ่ในอุดมการณ์อัล-กออิดะห์ เมื่อ ก.พ.51 ซึ่งสะท้อนถึงอิทธิพลทางความคิดของกลุ่มอัล-กออิดะห์ในภูมิภาคนี้ ขณะที่ กรณีการจับกุมผู้ต้องสงสัยเป็นสมาชิกกลุ่มอัล-กออิดะห์ที่เข้าไปในฟิลิปปินส์ เมื่อ มี.ค.51 ก็เป็นสิ่ง

ที่ไม่ควรมองข้ามเพราะชี้ให้เห็นว่า กลุ่มก่อการร้ายในภูมิภาคยังคงพยายามติดต่อกับกลุ่มก่อการร้ายนอกภูมิภาค (เช่น ในตะวันออกกลาง) โดยเฉพาะการแสวงหาแหล่งเงินทุน

ล่าสุด การประหารชีวิต Amrozi, Ali Gufron หรือ Mukhlas และ Imam Samudra ผู้ต้องหาคดีระเบิดที่เกาะบาหลี ปี 2545 เมื่อ 9 พ.ย.51 อินโดนีเซียเฝ้าระวังด้านปลอดภัยอย่างเต็มที่ เนื่องจากเกรงว่าจะมีการแก้แค้น โดยเฉพาะแหล่งท่องเที่ยว และสถานทูตต่างๆ ซึ่งทั้ง สอท.สหรัฐฯ และ ออสเตรเลียต่างก็ได้รับการขู่ว่าระเบิดในช่วงสัปดาห์ก่อนที่จะมีการประหารชีวิตผู้ต้องหาทั้ง 3 คน อย่างไรก็ดี จนถึงขณะนี้ยังไม่ปรากฏข่าวสารว่าจะมีการก่อเหตุตอบโต้จากสมาชิกกลุ่มมุสลิมแนวทางรุนแรงต่างๆ ในอินโดนีเซีย แม้ว่า ก่อนตาย Samudra จะเขียนจดหมายเรียกร้องให้พี่น้องมุสลิมทำญิฮาดต่อสหรัฐฯ และอิสราเอล ต่อไป

ทั้งนี้ ทุกประเทศในภูมิภาคเอเชีย ต.ต. ยังคงต้องให้การเฝ้าระวังผลประโยชน์ของชาติตะวันตกในแต่ละประเทศโดยต่อเนื่อง เนื่องจากชาติตะวันตกเป็นเป้าหมายหลักของกลุ่มก่อการร้ายมุสลิม รวมถึง ประเด็นการบ่มเพาะแนวคิดรุนแรง ซึ่งคาดว่าเป็นปัจจัยหลักที่มีผลต่อแนวคิดของบุคคลที่เป็นแหล่งที่มาของผู้ก่อการร้ายรุ่นใหม่

สำหรับแนวโน้มการต่อต้านการก่อการร้ายของสหรัฐฯ นั้นคาดว่าสหรัฐฯ ไม่น่าเปลี่ยนแปลงยุทธศาสตร์การต่อต้านการก่อการร้าย โดยเฉพาะการที่นายบารัก โอบามา ระบุในรายการ 60 Minutes ทางสถานีโทรทัศน์ CBS เมื่อ 16 พ.ย.51 ว่า ความจำเป็นเร่งด่วนคือต้องกำจัดกลุ่มอัล-กออิดะห์ และการจับตัวหรือสังหารนายอุซามะห์ บินลาดีน มีความสำคัญ เพราะเป็นทั้งสัญลักษณ์และหัวหน้าฝ่ายปฏิบัติการที่วางแผนโจมตีสหรัฐฯ เฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อพิจารณาจากท่าทีของกลุ่มอัล-กออิดะห์ พบว่ายังคงเป็นเงื่อนไขของสงครามต่อต้านการก่อการร้ายอยู่ต่อไป เห็นได้จากถ้อยแถลงของอัยมาน อัล-ซาวาฮีรี แกนนำอันดับสองของกลุ่มอัล-กออิดะห์ เมื่อ 19 พ.ย.51 (นอกเหนือจากการวิจารณ์ภูมิหลังด้านเผ่าพันธุ์ของนายโอบามา) ระบุว่า นโยบายที่จะส่งทหารไปในอัฟกานิสถานเป็นความล้มเหลวตั้งแต่ต้น และว่าสหรัฐฯ เป็นอาชญากร ซึ่งนักรบมุญาฮิดีนจะต้องไม่ยุติการโจมตี

ส่วนสถานการณ์ใน จซต.ของไทย แม้เหตุก่อความไม่สงบจะเป็นปัญหาขัดแย้งภายใน แต่การที่คนมุสลิมเข้าไปเกี่ยวข้องกับปัจจัยเสี่ยงที่กลุ่มก่อการร้ายนิยมอิสลามนอกประเทศอาจพยายามแสวงประโยชน์จากแนวคิด "ความเป็นพี่น้องมุสลิม" เชื่อมโยงแนวคิดและยกระดับความรุนแรงให้เป็นระดับภูมิภาค อย่างไรก็ดี ในขั้นนี้ยังไม่พบข้อมูลชัดเจนว่า เหตุการณ์

ใน จชต. มีกลุ่มก่อการร้ายนิยมอิสลามจากนอกประเทศเข้ามาเกี่ยวข้อง ยกเว้น การใช้ไทยเป็นที่หลบหนีการจับกุม ซึ่งอาจรวมถึงการใช้เพื่อจัดหาสิ่งสนับสนุนการก่อการร้าย เช่น เอกสารปลอม ทั้งนี้ ที่ผ่านมามีพบว่า มีกลุ่มคนไทยมุสลิมส่วนน้อยที่ให้ความช่วยเหลือ ทั้งมูลเหตุจูงใจจากการเป็นคนมุสลิมเหมือนกัน และจากผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ

7. วิกฤติการณ์ก่อการร้ายที่มুমไบ และการดำเนินการของปากีสถาน

สถานการณ์

กลุ่มติดอาวุธจำนวนหนึ่ง (รายงานข่าวระบุ 10 - 15 คน) ใช้อาวุธปืนสงครามและระเบิดขวาง บุกโจมตีและแย่งย้ายจับตัวประกันตามสถานที่ต่างๆ มากกว่า 8 จุด ในเมืองมুমไบ รัฐมหาราษฏระ อินเดีย ช่วงกลางคืน 26 พ.ย.51 ได้แก่ โรงแรม Taj Mahal Palace, โรงแรม Trident Oberoi, สถานีรถไฟ CST, ร้าน Leopard café, โรงพยาบาล Cama, โรงพยาบาล GT, อาคารศูนย์ชาวยิว Chabad House และโรงภาพยนตร์ Metro Adlabs Multiplex

หน่วยปฏิบัติการพิเศษของอินเดียใช้เวลาปราบปรามผู้ก่อการร้ายร่วม 60 ชม. เหตุการณ์ยุติเมื่อช่วงเช้า 29 พ.ย.51 ในเบื้องต้นมีผู้เสียชีวิต 195 คน บาดเจ็บอย่างน้อย 327 คน มีผู้เสียชีวิตเป็นชาวต่างชาติ 22 คน แยกเป็นสหรัฐฯ 5, อิสราเอล 5, เยอรมนี 3, ฝรั่งเศส 2, ออสเตรเลีย, อังกฤษ, แคนาดา, อิตาลี, ญี่ปุ่น, สิงคโปร์ และไทย ชาตินละ 1 คน ขณะที่ผู้ก่อการร้ายเสียชีวิต 9 คน หน่วยปฏิบัติการพิเศษเสียชีวิต 19 คน และผู้ก่อการร้ายถูกจับกุม 1 คน

ในช่วงเกิดเหตุกลุ่มที่ใช้ชื่อว่า Deccan Mujahideen ส่งอีเมลถึงสื่อต่างๆ อ้างเป็นผู้ก่อเหตุ แต่ทางการอินเดียไม่เชื่อถือ ขณะที่ นรม.อินเดียระบุว่าน่าจะเป็นกลุ่มคนที่วางแผนในต่างประเทศก่อนเข้ามาปฏิบัติการในมুমไบ

เหตุการณ์นี้เป็นการก่อการร้ายครั้งร้ายแรงที่สุด และใช้เวลาคลี่คลายสถานการณ์นานที่สุด บ่งชี้ว่าผู้ก่อการร้ายเตรียมการและฝึกมาเป็นอย่างดีเยี่ยม เป็นที่น่าสังเกตว่าผู้ก่อการร้ายใช้กลวิธีก่อการร้ายแบบพื้นฐานที่สุดด้วยการใช้อาวุธปืน ระเบิดขวาง และการยึดสถานที่เพื่อจับตัวประกัน (ปฏิบัติการแบบคอมมานโด หรือ Fedayeen) แต่ยังคงแนวคิดของการก่อการร้ายในยุคหลังเหตุ 9/11 คือ ประสานการโจมตีหลายจุดในเวลาใกล้เคียงกัน และมุ่งให้มีผู้เสียชีวิตจำนวนมาก จึงอาจเป็นไปได้ว่า กลุ่มก่อการร้ายในอินเดียกำลังปรับแนวคิดในการ

คัดเลือกเป้าหมาย โดยเลือกเหยื่อที่เป็นชาวต่างชาติเพิ่มขึ้น จากเดิมที่วางระเบิดโจมตีสถานที่ที่มีคนพลุกพล่าน เช่น ตลาด ซึ่งส่วนใหญ่เหยื่อเป็นคนท้องถิ่น

ข้อมูลเบื้องต้นจากคนที่ถูกจับกุม คือ นาย Ajmal Qasab สันนิษฐานได้ว่า ปฏิบัติการครั้งนี้ต้องมีผู้สนับสนุนในเรื่องอาวุธปืน กระสุน เงินทุน และเอกสารปลอม ซึ่งรายงานข่าวระบุว่า เป็น ID ปลอมของมอริเชียส, อังกฤษ และสหรัฐฯ รวมทั้งคนในพื้นที่ที่ทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยการความสะอาด อีกทั้งเชื่อว่าการเตรียมการไม่น้อยกว่า 4 เดือน ผู้ก่อเหตุทั้งหมดเป็นคนปากีสถาน เดินทางเข้าอินเดียโดยทางเรือโดยคาดว่าจะมาจากเมืองการาจี ปากีสถาน ทั้งนี้ การโจมตีครั้งนี้เพื่อแก้แค้นให้กับชาวปาเลสไตน์ที่เสียชีวิต อีกทั้งต้องการระเบิดทำลายโรงแรม Taj Mahal ด้วย ขณะเดียวกัน ข้อมูลบางส่วนสะท้อนถึงความล้มเหลวของการแจ้งเตือนสิ่งผิดสังเกต เนื่องจากมีการระบุว่าเช่าห้องโรงแรม Taj Mahal เพื่อเก็บกระสุนปืน โดยเช่าอยู่ 4 วัน ใช้ ID ปลอมมอริเชียส และใช้การอำพรางตัวเป็นนักศึกษา มาเลเซียซึ่งทำให้มีคนแหวะมาเยือนหลายคน โดยไม่เป็นที่ผิดสังเกต

การโจมตีครั้งนี้บรรลุวัตถุประสงค์หนึ่งของการก่อการร้าย คือการได้รับความสนใจไปทั่วโลก การโจมตีโรงแรมชั้นนำที่นักท่องเที่ยวต่างชาตินิยมใช้บริการ รวมถึงอาคารศูนย์ชาวยิว ซึ่งเป็นอาคารสำนักงานและที่พัก บังชีเจตนาที่ต้องการให้เหตุการณ์ครั้งนี้เป็นที่สนใจของนานาชาติ ทั้งนี้ เชื่อว่ากลุ่มผู้ก่อเหตุเป็นมุสลิมแนวทางรุนแรง เพราะพยานระบุว่าผู้ก่อเหตุถามถึงคนที่ถือหนังสือเดินทางอังกฤษและสหรัฐฯ สะท้อนการเลือกเป้าหมายที่เป็นชาวตะวันตกและยิว ซึ่งเป็นศัตรูลำดับต้นๆ ของกลุ่มก่อการร้ายมุสลิม ขณะเดียวกัน มีความเป็นไปได้สูงที่ผู้ก่อเหตุ น่าจะต้องการบ่อนทำลายเศรษฐกิจของอินเดียด้วย

ทางการอินเดียไม่ระบุชัดถึงกลุ่มที่อยู่เบื้องหลังการก่อเหตุ แต่ตั้งข้อสงสัยว่าผู้ก่อเหตุเป็นชาวต่างชาติและวางแผนในต่างประเทศ ซึ่งมีนัยหมายถึงกลุ่ม Lashkar-e-Tayyiba (LeT) ซึ่งมีฐานเคลื่อนไหวกว้างขวางในแคชเมียร์ส่วนของปากีสถาน อย่างไรก็ดี มีข้อสังเกตว่าในห้วง 2-3 ปีนี้ อินเดียประสบปัญหาการก่อการร้ายจากกลุ่มมุสลิมแนวทางรุนแรงจากคนภายในมากเป็นพิเศษ โดยเฉพาะปี 2551 เช่น เหตุระเบิดต่อเนื่องหลายจุดที่ บังคาลอร์-อาห์เมดาบัด-เดลี (25, 26 ก.ค. และ 13 ก.ย. 51) ซึ่งการสืบสวนนำไปสู่ข้อสันนิษฐานว่า การก่อการร้ายในขณะนี้เป็นการประสานงานระหว่างกลุ่มมุสลิมแนวทางรุนแรงในประเทศและนอกประเทศ เฉพาะอย่างยิ่งกลุ่ม LeT ทั้งนี้ การใช้ชื่อกลุ่มที่ไม่เป็นที่รู้จักมาก่อนน่าจะเป็นเพียงชื่อบังหน้าของพันธมิตรกลุ่มก่อการ

รายมุสลิมซึ่งประกอบด้วยกลุ่มต่างๆ อาทิ LeT, Students Islamic Movement of India (SIMI) และ Harkat -ul Jihad al-Islami (HuJI)

กลุ่ม LeT ก่อตั้งเมื่อปี 2532 เคลื่อนไหวในรัฐชัมมูแคชเมียร์ทางตอนเหนือของ อินเดีย และปากีสถาน เป็นกลุ่มที่ถูกกำหนดเป็นกลุ่มก่อการร้ายในอินเดีย อังกฤษ สหรัฐฯ และ ปากีสถาน รวมทั้งอยู่ในบัญชีกลุ่มที่มีความเชื่อมโยงกับกลุ่มอัล-กออิดะห์ ของ UN ด้วย ทั้งนี้ ทางการอินเดียเชื่อว่ากลุ่ม LeT เกี่ยวข้องกับเหตุระเบิดหลายครั้งในอินเดีย ที่สำคัญเช่นที่เมือง วาธาณสี (มี.ค.49) และเหตุระเบิดรถไฟที่เมืองมุมไบ (ก.ค.49) อีกทั้งเคยมีการก่อเหตุในรูปแบบ ของการร่วมมือทางยุทธวิธีกับกลุ่มก่อการร้ายอื่นมาแล้ว เช่น ร่วมกับกลุ่ม Jaish-e-Mohammad (JeM) โจมตีอาคารรัฐสภาอินเดียที่นิวเดลี เมื่อ 13 ธ.ค.44

การที่ผู้ก่อเหตุเรียกร้องให้ปล่อยนักโทษที่เป็นนักรบหรือ Mujahideen ทั้งหมดที่ถูก คမ်းขังในอินเดีย การโจมตีชาวตะวันตก ยิว และนักท่องเที่ยว สะท้อนถึงภัยจากการก่อการร้ายที่ น่าจะได้รับอิทธิพลทางความคิดของกลุ่มมุสลิมแนวทงรุนแรง เฉพาะอย่างยิ่งภูมิภาคเอเชียใต้ซึ่ง เป็นศูนย์กลางหนึ่งของกลุ่มอัล-กออิดะห์ เหตุครั้งนี้จึงเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่จะทำให้ยุทธศาสตร์ ต่อต้านการก่อการร้ายของสหรัฐฯ ไม่น่าเปลี่ยนแปลงมากในยุคของประธานาธิบดีโอบามา

หนึ่ง การโจมตีที่มุมไบบ่งชี้ชัดเจนถึงการใช้ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีไปในทาง ทำลาย โดยเฉพาะกลุ่มผู้ปฏิบัติการที่เป็นคนรุ่นใหม่ที่มีความรู้ความสามารถรอบด้าน อาทิ คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์ผ่านดาวเทียม การใช้อุปกรณ์ระบบหาพิกัดบนพื้นโลก (GPS) ตลอดจน การใช้โปรแกรมสำเร็จรูปบางโปรแกรม เช่น Google Earth ในการสำรวจสถานที่เป้าหมายเพื่อ สร้างความคุ้นเคยก่อนลงมือปฏิบัติการ

การดำเนินการของปากีสถานหลังอินเดียกล่าวหาว่าเกี่ยวข้องกับการก่อเหตุ ที่มุมไบ

ปากีสถานแสดงความร่วมมือกับอินเดียอย่างเต็มที่ในการสอบสวนเหตุก่อการร้ายที่ มุมไบ เมื่อ 26 พ.ย.51 และเร่งปราบปรามกลุ่มหัวรุนแรงในประเทศ หลังจากที่เผชิญการกดดัน อย่างหนักจากอินเดีย และสหรัฐฯ เฉพาะอย่างยิ่งหลังจากที่อินเดียเปิดเผยรายชื่อ ภาพถ่าย และ รายละเอียดของผู้ต้องสงสัยที่เสียชีวิตในที่เกิดเหตุ พร้อมยืนยันว่าบุคคลทั้งหมดเดินทางมาจาก ปากีสถาน กรณีดังกล่าวทำให้ปากีสถานไม่ทางเลือกอื่นนอกเหนือไปจากการให้ความร่วมมือกับ อินเดียตามที่อินเดียต้องการ เพื่อแสดงให้เห็นว่าปากีสถานมีความตั้งใจจริงที่จะร่วมมือกับอินเดีย

รวมทั้งเป็นประเทศที่มีความรับผิดชอบและไม่ได้สนับสนุนกลุ่มก่อการร้าย อย่างไรก็ตาม ปากีสถานปฏิเสธที่จะส่งตัวกลุ่มหัวรุนแรงที่อยู่ในปากีสถาน ให้อินเดียตามที่อินเดียต้องการ ทั้งนี้ เหตุรุนแรงที่เกิดขึ้นไม่น่าจะส่งผลให้กระบวนการสันติภาพอินเดีย-ปากีสถานยุติลง แต่จะมีส่วนทำให้ความสัมพันธ์ของทั้งสองประเทศอยู่ในภาวะชะงักงัน

ปากีสถานตกอยู่ในภาวะยุ่งยากจากปัญหาของกลุ่มหัวรุนแรงในประเทศอีกครั้ง หลังอินเดียแสดงหลักฐานอย่างต่อเนื่องเพื่อบ่งชี้ว่า ผู้ก่อเหตุโจมตีที่มุมไบมาจากปากีสถาน โดยเมื่อ 10 ธ.ค.51 ทางกรอินเดียบิดเผยชื่อและภาพถ่ายของผู้ต้องสงสัยที่เสียชีวิตระหว่างการต่อสู้กับ จนท.ดร.อินเดี ในที่เกิดเหตุ พร้อมยืนยันว่า ทั้งหมดซึ่งมีอายุระหว่าง 20-28 ปีเดินทางมาจาก ปากีสถาน และมีนายอิสมาอิล ข่าน อายุ 25 ปี เคยเป็นผู้ปฏิบัติการของกลุ่ม Lashkar-e-Taiba (LeT) เป็น หน.ผู้ปฏิบัติการที่มีทั้งหมด 10 คน ทั้งนี้ อินเดียและสหรัฐฯ เชื่อว่า กลุ่ม LeT อยู่เบื้องหลัง เหตุก่อการร้ายดังกล่าว อย่างไรก็ตาม สหรัฐฯ ยืนยันว่า ทางกรปากีสถาน รวมทั้งหน่วยข่าวกรอง ปากีสถาน (Inter-Services Intelligence/ISI) ซึ่งอินเดียมักกล่าวหาว่าเกี่ยวข้องกับการก่อเหตุ โจมตีในอินเดียจากการมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับกลุ่มหัวรุนแรง ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการโจมตี ครั้งนี้ กับทั้งแสดงความพอใจการปราบปรามและการให้ความร่วมมือกับอินเดียของปากีสถาน

ทางกรปากีสถานแสดงความเต็มใจที่จะร่วมมือกับอินเดียในการสอบสวนและ ปราบปรามกลุ่ม LeT ในประเทศหลังอินเดียแสดงหลักฐานว่ากลุ่ม LeT เกี่ยวข้องกับการโจมตีครั้ง นี้ด้วยการบุกยึด สนง.ของกลุ่ม LeT อย่างน้อย 5 แห่งในแคชเมียร์ส่วนที่ปากีสถานครอบครอง และจับกุมสมาชิกได้กว่า 20 คน เพื่อผ่อนคลายกระแสความไม่พอใจและตอบสนองข้อเรียกร้อง ของอินเดีย โดยสามารถจับกุมนาย Zaki-ur-Rehman Lakhvi แกนนำระดับปฏิบัติการของกลุ่ม LeT และเชื่อว่าเป็นผู้วางแผนก่อเหตุโจมตีที่มุมไบ อีกทั้งยังควบคุมตัวนาย Masood Azhar หน.กลุ่ม Jaish-e-Mohammad (JeM) ซึ่งเป็นกลุ่มหัวรุนแรง ในปากีสถานอีกกลุ่มหนึ่งที่มักก่อเหตุใน อินเดีย ไว้ที่บ้านพัก อย่างไรก็ตาม การที่ปากีสถานยืนยันจะไม่ส่งตัวผู้ถูกจับกุมให้อินเดีย และย้ำ ว่าพลเรือนปากีสถานจะต้องดำเนินคดีตามกฎหมายในปากีสถาน มีส่วนสร้างความไม่พอใจให้อินเดีย และยังคงเรียกร้องให้ปากีสถานขยายความร่วมมือและเพิ่มการปราบปราม

ขณะเดียวกัน ปากีสถานก็สนับสนุนการประกาศคว่ำบาตรมูลนิธิต Jemaat-ud-Dawa (JuD) ซึ่งเป็นแนวร่วมของกลุ่ม LeT ของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ (UNSC) ตามมติ 1267 เมื่อ 10 ธ.ค.51 เพื่อลงโทษบุคคลหรือกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มอัล ไคดา นายโอซามะ บิน ลาดิน และกลุ่มตอลิบาน โดยครอบคลุมการอายัดทรัพย์สิน และห้ามการเดินทาง อีกทั้งยังสนับสนุนการ

เพิ่มรายชื่อแกนนำกลุ่ม JuD และ LeT อยู่ในรายชื่อของบุคคลหรือองค์กรที่ถูกคว่ำบาตร ประกอบด้วย นาย Hazif Muhammad Saeed หน.กลุ่ม JuD นาย Zaki-ur-Rehman Lakhvi หน. ฝ่ายปฏิบัติการของกลุ่ม LeT นาย Muhammad Ashraf หน.การเงิน และนาย Mahmoud Mohammad Ahmed Bahaziq หน.ฝ่ายจัดหาเงินทุน ก่อนหน้านี้ สหรัฐฯ ประกาศคว่ำบาตรบุคคล ทั้งสี่เมื่อ พ.ค.51

เหตุโจมตีที่มูมไบนอกจากจะส่งผลให้ปากีสถานเผชิญการกดดันอย่างหนักจาก อินเดียแล้ว ยังจะทำให้อินเดียยิ่งหวาดระแวงและไม่เชื่อมั่นปากีสถานมากขึ้น โดยเฉพาะ ISI แม้ ปากีสถานคาดหวังว่า การจับกุมสมาชิกกลุ่ม LeT จะทำให้อินเดียเห็นถึงความจริงจังและตั้งใจจริง ของปากีสถานที่จะร่วมมือกับอินเดีย นอกจากนี้ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นยังสร้างความลำบากให้สหรัฐฯ ในการดำเนินความสัมพันธ์กับทั้งสองประเทศ โดยสหรัฐฯ จำเป็นต้องกดดันปากีสถานให้ร่วมมือ กับอินเดีย เพื่อรักษาความร่วมมือด้านการต่อต้านการก่อการร้ายกับอินเดียต่อไป อีกทั้งยังกังวล ว่า ความตึงเครียดที่เกิดขึ้นจะกระทบต่อเสถียรภาพในเอเชียใต้ เฉพาะอย่างยิ่งบทบาทของ ปากีสถานในการปราบปรามกลุ่มติดอาวุธในอัฟกานิสถาน ขณะที่การกดดันของอินเดียและสหรัฐฯ อาจสร้างความไม่พอใจให้กลุ่มหัวรุนแรงในปากีสถานจนออกมาเคลื่อนไหวมากขึ้น ซึ่งจะกระทบ ต่อเสถียรภาพในปากีสถาน และปฏิบัติการของสหรัฐฯ ในเขตชนเผ่าของปากีสถานและใน อัฟกานิสถาน

8. ปัญหาชาวเกาหลีเหนือลักลอบเข้าเมือง

ชาวเกาหลีเหนือมีแนวโน้มลักลอบเข้าไทยตามแนวพรมแดนมากขึ้นหลังจากจีน ผ่อนคลายมาตรการเข้มงวดตามแนวพรมแดนหลังเสร็จสิ้นการเป็นเจ้าภาพกีฬาโอลิมปิกเมื่อ สิงหาคม 2551 มีรายงานตั้งแต่ 1 ต.ค.51 ว่าชาวเกาหลีเหนือหลบหนีเข้าไทยเป็นจำนวนมากใน แต่ละครั้งและต่อเนื่อง โดยกลุ่มขบวนการช่วยเหลือผู้ลักลอบเข้าเมืองชาวเกาหลีเหนือเร่งอพยพ ชาวเกาหลีเหนือขึ้นฝั่งที่อำเภอเชียงแสนเพื่อขอลี้ภัยไปประเทศที่ 3 ทำให้ยากแก่การวาง มาตรการป้องกัน เนื่องจากปริมาณผู้ลักลอบเข้าเมืองมีมากและสภาพพื้นที่กว้างขวางจนทำให้การ ตรวจตราหรือการส่งกำลังไปเฝ้าจับกุมไม่สามารถสกัดกั้นกลุ่มชาวเกาหลีเหนือดังกล่าวได้ ส่วน การจับกุมแกนนำหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการลักลอบนำชาวเกาหลีเหนือเข้าประเทศ แม้จับกุมได้ บางส่วน แต่เชื่อว่ามีเครือข่ายเกิดขึ้นใหม่ทดแทน ทำให้ยังมีขบวนการช่วยเหลือให้ชาวเกาหลีเหนือ ลักลอบเข้าเมืองอย่างต่อเนื่อง

กรณีรัฐบาลเกาหลีได้กำลังพิจารณาจะสร้างศูนย์รับผู้ลี้ภัยชาวเกาหลีเหนือในไทย มองโกเลีย และรัสเซีย โดยประธานาธิบดีลีเมียงปักของเกาหลีได้ขอให้รัฐบาลพิจารณาเรื่องนี้เป็นกรณีเร่งด่วน อย่างน้อยขอให้ตั้งค่ายผู้ลี้ภัยชาวเกาหลีเหนือในไทยให้ได้นั้น กต.ไทยชี้แจงว่า รัฐบาลไทยไม่มีข้อตกลงหรือความร่วมมือเรื่องดังกล่าวกับรัฐบาลเกาหลีใต้ ไทยมีสิทธิ์ในการดำเนินการต่อผู้ลี้ภัยที่เข้ามาในเมืองตามหลักกฎหมายของไทยและหลักมนุษยธรรม และไทยถือว่า ชาวเกาหลีเหนือที่ลี้ภัยเข้ามาพำนักในไทยเป็นผู้ลี้ภัยที่เข้ามาโดยผิดกฎหมาย ซึ่งจะต้องถูกดำเนินการตามกฎหมายไทยเช่นเดียวกับผู้ลี้ภัยที่เข้ามาเมืองชาติต่าง ๆ

การที่เกาหลีใต้เปิดเผยแผนการจะตั้งศูนย์ผู้ลี้ภัยเกาหลีเหนือในไทยในช่วงเวลาที่ จีนผ่อนปรนมาตรการเข้มงวดตามแนวพรมแดน อาจสร้างแรงจูงใจให้ชาวเกาหลีเหนือที่กำลังเผชิญภาวะขาดแคลนอาหารในเกาหลีเหนือและชาวเกาหลีเหนือที่หลบซ่อนอยู่ในจีน หาทงหลบหนีเข้าไทย มองโกเลีย และรัสเซียมากขึ้น ซึ่งจะทำให้ไทยกลายเป็นแหล่งพักพิงและทางผ่านหลักในการขอลี้ภัยไปยังประเทศที่ 3 อีกทั้งยังอาจจูงใจให้ประชาชนจากประเทศต่าง ๆ หนีมาใช้ไทยเป็นช่องทางหนีภัยทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมเช่นกัน ขณะที่กลุ่มอาชญากรรมข้ามชาติ อาจแสวงประโยชน์จากบุคคลกลุ่มดังกล่าวดำเนินการลักลอบค้ายาเสพติด อาวุธ การค้ามนุษย์ และใช้เป็นช่องทางในการก่ออาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับการก่อการร้าย

นอกจากนี้ไทยมีแนวโน้มต้องรับภาระดูแลผู้ลี้ภัยชาวเกาหลีเหนือที่ตกค้างในไทยมากขึ้นหากรัฐบาลเกาหลีใต้เพิ่มความเข้มงวดในการตรวจสอบประวัติและวิตกต่อการรับผู้ลี้ภัยชาวเกาหลีเหนือจากประเทศต่าง ๆ หลังจากเกิดกรณีทางการเกาหลีใต้จับกุมตัวนางวอนจองฮวา (อายุ 35 ปี/2551) ผู้ลี้ภัยชาวเกาหลีเหนือที่พำนักในเกาหลีใต้ โดยตั้งข้อกล่าวหาว่าเป็นสายลับเกาหลีเหนือ โดยมีความสัมพันธ์กับนายทหารเกาหลีใต้ และสามารถจารกรรมข้อมูลเกี่ยวกับฐานที่ตั้งสำคัญทางทหาร และระบบอาวุธของเกาหลีใต้ รวมทั้งข้อมูลผู้ลี้ภัยชาวเกาหลีเหนือในเกาหลีใต้ พร้อมจัดส่งข้อมูลดังกล่าวให้เครือข่ายสายลับเกาหลีเหนือในจีน

เมื่อปี 2550 เกาหลีใต้รับผู้ลี้ภัยชาวเกาหลีเหนือ 2,500 คน ในจำนวนนี้ครึ่งหนึ่งมาจากไทย และตั้งแต่คาบสมุทรเกาหลีแบ่งแยกเป็นสองเกาหลี มีสายลับเกาหลีเหนือในเกาหลีใต้มากกว่า 4,500 คน ทั้งนี้ กระทรวงรวมชาติเกาหลีใต้ประเมินว่าจะมีผู้ลี้ภัยชาวเกาหลีเหนือเดินทางเข้าเกาหลีใต้จนถึงสิ้นปี 2551 สูงถึง 3,000 คน (ตั้งแต่ปี 2541-มิถุนายน 2551 มีจำนวนรวม 13,996 คน) และล่าสุด ตม.ไทยรายงานว่ามีผู้ลี้ภัยชาวเกาหลีเหนืออยู่ในความดูแลประมาณ 100 คน